

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 17 юли 2023 г.

Краткосрочна бизнес статистика

През май краткосрочните индикатори показаха разнопосочна динамика. Промисленото производство спадна с 8.2%, като най-голям отрицателен принос имаха производството на енергийни продукти и добивната промишленост. Растеж бе регистриран при производството на метални изделия, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета и на друга транспортна техника. Спадът на оборота в промишлеността достигна 26.1%, като с по-голям отрицателен принос бе намалението на оборота на вътрешния пазар. Индексът на строителната продукция се повиши с 2.9% поради нарастване на сградното строителство. Оборотът в търговията на дребно отчете ръст от 1.8%.

През юни показателите от бизнес наблюденията останаха на нивото си

от май. По-неблагоприятни бяха очакванията за производството в промишлеността и за продажбите в търговията на дребно през следващите три месеца. В същото време очакванията за търсенето на услуги бяха оптимистични. Оценките на потребителите за финансовото им състояние се влошиха, но очакванията им за общата икономическа ситуация в страната бяха по-положителни.

Пазар на труда

Броят на регистрираните безработни към края на юни достигна 142 510 души, като бе с 2.7% повече спрямо края на същия месец на 2022 г. През първата половина на 2023 г. се прояви характерната сезонна динамика на показателя, наблюдавана през предишни години. Броят на обявените свободни работни места в бюрата по труда се запази по-нисък в сравнение с нивата, наблюдавани през предходни години.

Инфлация

През май потребителските цени, измерени чрез ХИПЦ, се увеличиха минимално с 0.1% спрямо предходния месец. Най-съществен принос за увеличението на общия индекс имаха компонентите на базисната инфлация и най-вече услугите (0.29 пр.п.), като тези по настаняване и международните полети поскъпнаха съответно с 9.6% и 11.0% спрямо май. Цените на неенергийните промишлени стоки също се повишиха средно с 0.3% през месеца, което бе изцяло в резултат от поскъпване на потребителските недълготрайни стоки и в частност фармацевтичните продукти, докато при стоките с дълготраен характер бе отчетено поевтиняване. От друга страна, цените на енергийните стоки и храните се понижиха през месеца и до голяма степен компенсираха положителния принос на предходните две групи. Цената на природния газ се понижи с 9.9% във връзка с

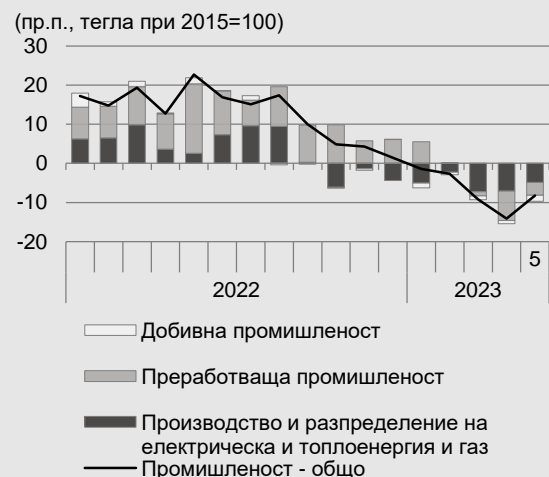
влязло в сила решение на КЕВР, а тези на автомобилните горива спаднаха средно с 1.5%, като следваха ценовата динамика на енергийните суровини на международните пазари. При храните средното поевтиняване бе 0.7% и се дължеше основно на действието на сезонни фактори при непреработените храни.

Годишният темп на инфлацията се сви с 1.1 пр.п. до 7.5% през юни. Спадът при енергийните цени се задълбочи до -9.6% на годишна база, а нарастването на цените на останалите компоненти на ХИПЦ продължи да се забавя. Базисната инфлация се понижи с 0.5 пр.п. до 9.2% на годишна база, като влияние за това имаха както услугите, така и неенергийните промишлени стоки.

Външен сектор

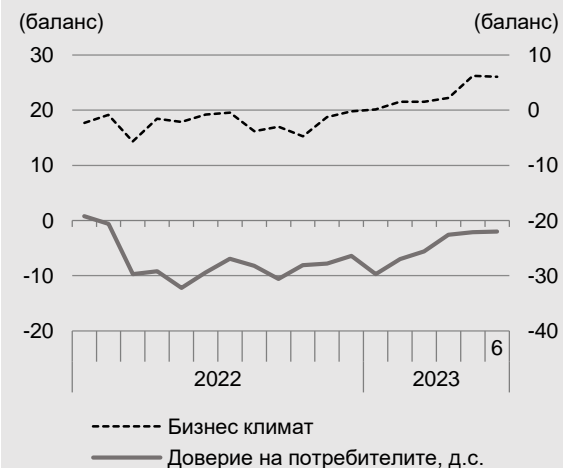
През април излишъкът по текущата сметка достигна 320.5 млн. евро и се

Граф. 1 Приноси към растеж на промишлено производство

Източник: НСИ

Граф. 2 Бизнес климат и доверие на потребителите

Източник: НСИ, Евростат

Граф. 3 Нетен поток и брой безработни

Източник: АЗ

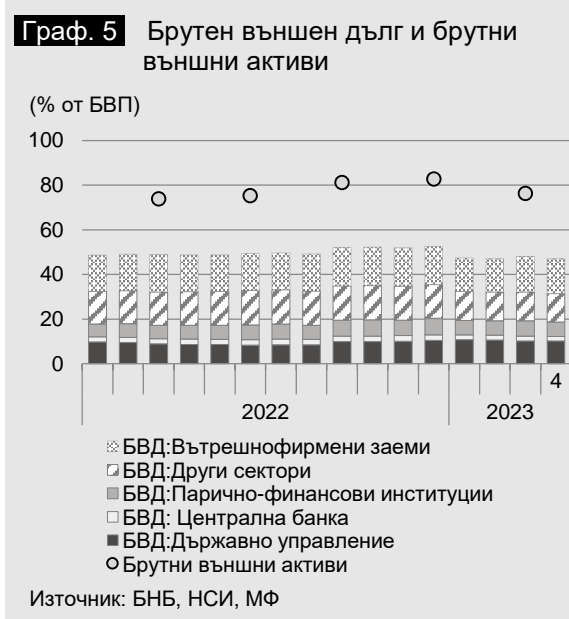
Граф. 4 Приноси по основни компоненти на ХИПЦ

Източник: Евростат, собствени изчисления

увеличи с над два пъти спрямо предходната година. Спадът на международните цени тласна надолу номиналната търговия със стоки. Спадът на вноса на стоки с 8.1% изпревари този на износа (намаление със 7.1%), което доведе до подобрене на търговския дефицит. Излишъкът при услугите се увеличи на фона на растеж на износа с 2.9% и спад на вноса с 6.5%. Износът бе подкрепен от нарастването на туристическите услуги и износа на ИКТ, докато спадът на вноса се дължеше на намалението на транспортните и застрахователни услуги. Излишъкът по вторичния доход намалю с 24.7% и достигна 119.5 млн. евро. Влошаването се дължеше основно на по-слабия приток на фондове от ЕС. За първите четири месеца на годината салдото по текущата сметка отчете излишък от 0.1% от прогнозния БВП спрямо дефицит от 0.7% от БВП за същия период на 2022 г. Подобриенето на салдото по текущата сметка спрямо същия период година по-рано се дължеше основно на намалението на търговския дефицит с 0.7 пр.п.

Брутният външен дълг бе 47.1% от прогнозния БВП в края на април или с 1.7 пр.п. по-малко спрямо предходната година. Нетният външен дълг достигна -28.3% от прогнозния БВП, като външните активи продължиха да превишават задълженията.

Финансов сектор

Кредитът за частния сектор отчете минимално ускорение на годишния си растеж през май и нарасна с 12.1% при 11.9% в края на април. По-високият му темп се дължеше на по-бързото увеличение на кредитите за нефинансови предприятия, чийто ръст достигна 8.3%, срещу 7.9% месец по-рано. Аналогично на предходните няколко месеца, овърдрафтът продължи да се забавя, докато дългосрочните кредити отново се ускориха и бяха основният двигател за растежа на кредитите за НФП. Кредитите за домакинства запазиха годишния си темп на нарастване от предходния месец от 14.3% и през май. Потребителските заеми се забавиха минимално от 11.7% до 11.6%, което беше компенсирано от по-високия темп на жилищните кредити (17.8% при 17.6% в края на април). Цените на жилищата през първото тримесечие на 2023 г. отчетоха нарастване от 1.6% спрямо предходния период, но годишният им темп на растеж продължи да се забавя до 9.8% предвид високите ръстове на показателя година по-рано. Забавянето бе най-съществено в София, докато в Пловдив и Бургас бе наблюдавано дори ускорение, което се дължеше на съществуващите жилища. Нарастването на

разходите в строителството също продължи да се забавя до 52.8%.

Среднопретеглените лихвени проценти по кредити се повишиха през май, както по кредитите за нефинансови предприятия, така и по тези за домакинства. Цената на потребителските кредити нарасна в най-голяма степен – с 18 б.т. до 8.63%. Средните проценти по корпоративните кредити се увеличиха с 9 б.т. до 4.56%, а по жилищните – с 4 б.т. до 2.62%. Среднопретегленият лихвен процент по срочни депозити също се повиши (с 16 б.т.) и достигна 1.52%.

Фискален сектор

Към края на май бюджетното салдо по КФП бе отрицателно, в размер на 0.6% от прогнозния БВП. Общите приходи нараснаха с 9.1% през първите пет месеца на годината, като данъчните приходи продължиха да имат най-голям принос, с увеличение от 11.4%. Приходите от преки данъци нараснаха с 13.8% на годишна база поради по-високия ръст на приходите от ДДФЛ, с 14.6%, и по-високите приходи от корпоративни данъци, с 12% на годишна база. Движещите фактори за първото бяха значителният номинален ръст на заплатите в частния и публичния сек-

тори, подобряването на други показатели на пазара на труда и по-доброто спазване на данъчното законодателство. Приходите от косвени данъци намаляха с 0.2%, поради по-ниските постъпления от ДДС от внос. Същевременно, приходите от акцизи нараснаха с 8%, отразявайки въведеното увеличение на акцизните ставки върху тютюневите изделия от 1 март 2023 г. По-високите заплати и заетостта се отразиха в нарастване на социалните и здравните вноски с 16.3%. Групата *други данъчни приходи* се увеличи значително, отразявайки вноските на компаниите в енергийния сектор, свързан с мерките за справяне с високите цени на енергията. През януари-май общите разходи нараснаха със 17.3% на годишна база, водени от социалните разходи и разходите за персонал, докато ръстът на субсидиите се забави, поради поевтиняването на електроенергията и ограничената нужда от субсидиране на електропотребителите на нерегулирания пазар.

Съотношението държавен (вкл. държавногарантиран) дълг към БВП към края на май бе 20.8%, оставайки практически без промяна спрямо предходния месец. В сравнение с година по-рано увеличението от 18.7% на годишна база се дължеше основно на по-високата външна задлъжнялост.

